

Ko e Tekinolosia Tisitala (Digital Technologies)

Ko e ngaahi me'a 'oku totonu ke 'ilo 'e he kau **tauhifānau** mo **honau** ngaahi **fāmili** pea pehē foki mo e **komiuniti**.

Ko hono fakaloloto mo e tātaki mai ki he silapa (New Zealand Curriculum) mei he 2018

**‘OKU LOLOTONGA LILIU
‘ETAU TŌ‘ONGA MO‘UI
HE NGAahi ‘AHO NI
‘E HE TEKINOLOSIA
TISITALA (DIGITAL
TECHNOLOGIES) – ‘O
NE OHI MO O‘I ‘A ‘API
PEA MO E NGAahi
NGĀUE‘ANGA, MO LILIU
‘A ‘ETAU FAKAFEHI PEA
MO E MO‘UI FAKA‘AHO.**

‘Oku vave foki ‘a e ngaahi liliu ‘oku hoko ki he ngaahi naunau ‘o e tekinolosia pea ‘oku liliu mo muimui atu ki ai ‘a hono fokotu‘utu‘u mo hono fakalele ‘o e ako. Pea ‘oku liliu ai foki mo ‘e tau fakanaunau ‘etau fānau mo e to‘utupu koe‘uhi ke nau kau mai mo tupulekina ange ‘enau mo‘ui ‘i he feliuluaki ‘o e ātakai faka-tisitala.

Ko e ha koā ‘a e Tekinolosia Tisitala?

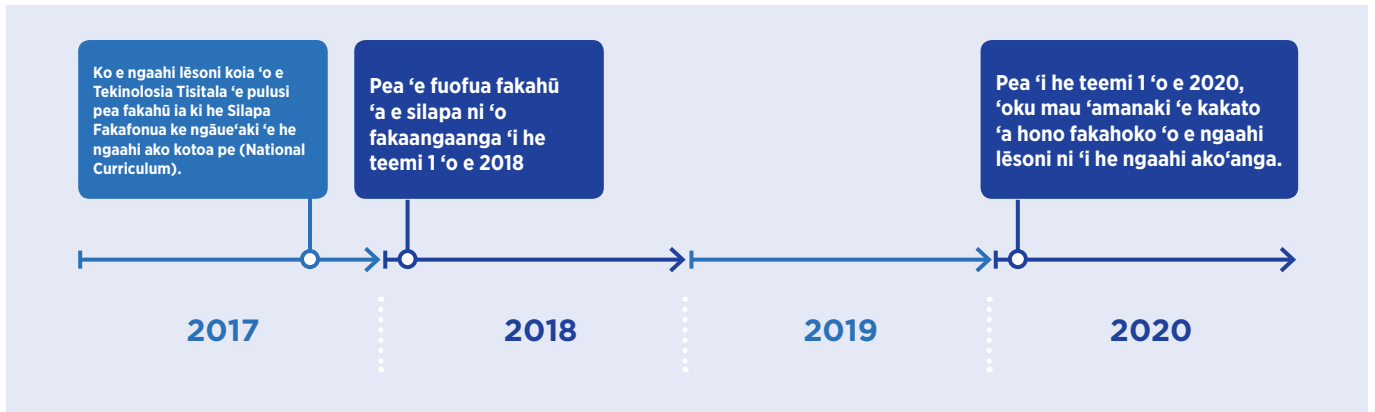
Ko e Tekinolosia Tisitala ko hono ako‘i ia ‘o ‘etau fānau ‘a e tō‘onga ‘o e tekinolosia tisitala pea mo hono faka‘aonga‘i ia ke vete‘aki e ngaahi me‘a ‘oku nau faingata‘a‘ia ai.

‘I hono fakahoko ‘o e fokotu‘utu‘u fo‘ou ni, ‘e ‘ikai ngata pe ‘i hono ngāue‘aki ‘e he ‘etau fānau ‘a e ngaahi me‘angāue tisitala ‘o hangē ko e komipiuta mo e telefoni to‘oto‘o poto (smart phone). Ka ‘e liliu ai ‘a e silapa ke hanga ‘e he ngaahi ako‘anga ‘o ako‘i ‘etau fānau ke nau ‘ilo ‘a e ngaahi tefito‘i kaveinga ‘oku lalanga ‘aki ‘a e ‘ilo mo e naunau faka-tisitala.

Pea ‘e fakakoloa‘aki ‘a ho‘o fānau ‘a e ngaahi ‘ilo mo e poto‘i fakakaukau ko‘eni ‘o e kaha‘u.

Ko e silapa Tekinolosia Tisitara pea mo e taimi ke fakahoko ai.

Pea ko e ha leva ha liliu 'e hoko ki he ako 'a 'eku fānau?

'E kamata'i 'a hono ako'i 'o e ngaahi lēsoni Tekinolosia Tisitara 'e he fānau ako kotoa pe 'o e kalasi Year 1 ki he Year 13 (ta'umotu'a 5 ki he 14 pe ofi ki ai). Pea 'e lava ke hoko ia ko ha lēsoni ke ako'i makehe mo toe fakaloloto ange (specialise) ma'a e fānau kalasi Year 11 ki he Year 13 'oku nau loto ke fai ia. 'E lava ke fakakau ia ki hono sivi'i 'o e Level 1 'i he NCEA Achievement Standards 'o kamata he ta'u 2018. Pea 'e lava ke hoko atu ki he Level 2 mo e 3 'i he 2019.

'Oku 'osi fakahoko foki 'e he ngaahi ako'anga pea mo 'enau kau faiako 'a e ngaahi lēsoni Tekinolosia Tisitara 'i he lolotonga ni. Ka 'i he ngaahi liliu ni, 'e mahino mo papau ange ai 'e 'inasi 'a e fānau ako kotoa pe 'i he ngaahi 'ilo fo'ou ni, koe'uhi ke teu'i'aki kinautolu ki ha kaha'u 'oku fakautuutu ange ai 'a hono fakamahu'inga'i 'o e taukei mo e poto'i ngāue faka-tisitara 'i he 'etau mo'ui faka'ekonomika pea mo e nofo 'a e sōsaiete.

Ko hono Fakahokohoko e Ngaahi Lesoni ke Fakahoko (Progress Outcomes)

Ko e silapa ni kuo pau ke fa'u ia ke matu'aki mahino lelei 'a e ngaahi lēsoni koia 'e ako'i 'aki 'a e fanauako pea ke fakahoko ia 'i ha founga 'oku faingofua mo 'ilongofua 'e kinautolu foki.

Ko e Fakahokohoko 'o e Ngaahi Lesoni ke Fakahoko (Progress Outcomes) ko hono fakamatala'i ia ke mahino lelei 'a hono fakahokohoko 'o e ngaahi lēsoni Tekinolosia Tisitara 'o kamata mei he hu fo'ou 'a e fānauako 'o a'u ki he 'osi 'a e kalasi Year 13.

Pea ko e fakatātā eni ki ai: 'I hono ako'i 'o e lēsoni ko e polokalama'i fakakomipiuta (programming), 'e fakamahino 'i he Progress Outcomes 'e fuofua kamata eni 'aki 'a hono ako'i ke nau poto he faitu'utu'uni (instructing) matu'aki faingofua 'aupito, 'o hangē ko e tu'utu'uni atu 'e he tokotaha ako ki ha taha pe 'i he kalasi ke ne fai ha me'a 'o hangē ko ha ue'i holo 'a hono sino. Pea 'i he 'amui ange, 'e toe fakamahino 'i he Progress Outcomes, 'a hono hoko atu 'o e ako ke lava ai 'a e fānauako 'o ma'u e 'ilo fe'unga ke nau fa'u ai ha polokalama fakakomipiuta (software) pe ko hono polokalama'i ha ulopoti (robot).

Ko e ha leva 'a ho fatongia?

Ko ho'o poupou'i ho'o fānau ke lahi mo kakato 'e nau ako mo 'ilo 'o e ngaahi lēsoni fo'ou 'o e Tekinolosia Tisitara. Tokoni mo fakamahino kiate kinautolu ko e Tekinolosia Tisitara 'e ma'u mo fa'u'aki ha ngaahi me'angāue; ka 'e kei fiema'u ke nau lava 'o fengāue'aki lelei fakataha, fetu'utaki lelei mo femahino'aki, taki ngāue pea mo faitu'utu'uni fakapotopoto mo fakakaukau'i lelei hono fokotu'utu'u 'o e ngāue ke lava lelei.

'Oku mau tapou heni ke ke fakafe'iloaki 'o fai ha talanoa mo e kau faiako pe ko e Poate Talasiti 'a e ako'anga, fekau'aki mo hono teu ke fakahū mai 'a e lēsoni Tekinolosia Tisitara ke ako'i.

'E ma'u atu ha ngaahi fakahinohino mei he:

- digi.tech@education.govt.nz
- education.govt.nz/digitech
- [@EducationGovtNZ](https://twitter.com/EducationGovtNZ)
- www.facebook.com/EducationGovtNZ/